

Dokument nr. 8:55.

(1998-99)

Forslag fra stortingsrepresentantene Ursula Evje og Ulf Erik Knudsen om fleksibel lønnspolitikk i skoleverket.

Til Stortinget.

Bakgrunn for forslaget

Forslagsstillerne har registrert at man i den norske skole hardnakket har holdt på at lærere, ut fra formell kompetanse, skal tjene det samme - nesten uansett hvilken skole man arbeider ved, individuelle prestasjoner osv. Man har avvist at dyktige pedagoger skal kunne belønnes med høyere lønn. Dette mener forslagsstillerne må endres. Det må derfor tas et initiativ til å endre den lønnspolitikk som gjelder for yrkesgruppen.

Manglende rekruttering til læreryrket er et stadig økende problem - og svekker kvaliteten i skolen. Forslagsstillerne registrerer at flere og flere etterlyser tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde dyktige pedagoger i skolen - og gjennom dette utvikle kvaliteten på skolens tilbud til barn og ungdom. I denne sammenheng kan lønn være et sterkt personalpolitisk virkemiddel. Forslagsstillerne mener det er logisk at enkelte er skeptiske til å gå inn/forbli i et yrke der egen innsats, dyktighet osv., ikke belønnes økonomisk.

Forslagsstillerne registrerer at det blant annet fra skolelederhold (Norsk Skolelederforbund) er påpekt at mange rektorer savner at de ikke har anledning til å kunne honorere lærere etter innsats, initiativ, pedagogisk kreativitet og jobbutførelse. «Mange lærere har lyst og evne til å ta et ekstra tak. Svært mange gjør også det, selv om de er fullstendig klar over at det ikke gir noen uttelling i lønningsposen» heter det i en uttalelse fra Norsk Skolelederforbunds leder Røald Beck (trykt i bladet Skolelederen 3/99). Det må være klart at disse entusiastene har mye av æren for at man i norsk skole kan opprettholde en viss kvalitet, og at de således er «motorer» i systemet. Beck uttrykker beklagelse over at rektor bare kan gi klapp på skulderen og strø noen verbale blomster rundt seg.

Etter forslagsstillerens mening må det vært mulig for skoleledelsen å kunne honorere lærere som yter noe ekstra, og som bidrar til å høyne skolens kvalitet. Mennesket trenger et incitament til større innsats, og

ser gjerne konkrete resultater av den. Lokale forhandlinger på skolenivå (mellom skoleledelse og lærere) må derfor ikke være utenkelig og et ikke-tema.

Forslagsstillerne registrerer at det finnes motargumenter; urettferdighet, «trynetillegg» og lik lønn for likeverdig arbeid osv. Forslagsstillerne har forståelse for disse synspunktene, men mener de ikke har avgjørende betydning. Mange lærere gjør, og må gjøre, utrolig mye mer enn sine kolleger - og noen har av ulike årsaker en langt mer krevende jobb. I praksis viser det seg at enkelte gjør en klart bedre jobb. Dette tilsier en individuell lønnsfastsetting. Forslagsstillerne mener at det å vurdere den enkelte lærers jobbutførelse i forhold til uttelling i form av et lønnstillegg ikke er mer problematisk i skolen enn i arbeidslivet for øvrig.

Forslagsstillerne vil for øvrig henvise til at disse tanker ikke er nye i den politiske debatt. I Stortinget tok Fremskrittspartiet opp forslag om lønnsdifferensiering for lærere slik at det kan betales bedre lønn til dyktige lærere allerede 3. desember 1987. Forslagsstillerne ser svært positivt på at denne idé nå også ser ut til å få gjennomslagskraft både i organisasjoner og i andre politiske partier.

Praktisk tilpasning

Forslagsstillerne har forståelse for at en ny lønnspolitikk for skolen ikke kan komme over natten. Det må legges til rette for en gradvis endring.

Når Skolelederforbundet har tatt til orde for å sikre at skolene får beholde de gode lærerne, bør det konkret vurderes ordninger der i alle fall en del av lønnsdannelsen kan skje mer lokalt enn i dag, for eksempel på skolenivå. Dette kan oppnås ved å gi rektor (eller skolens styrer/driftsstyrer) nødvendig myndighet til å kunne forhandle om lokale lønnstillegg med undervisningspersonalet.

På sikt bør dagens system legges til side til fordel for et system med langt større fleksibilitet for den en-

kelte skoles ledelse til å vurdere hvilken kompetanse skolen trenger, og legge opp til konkrete tiltak etter det - herunder selv håndtere ansettelser og lønnsnivå i forhold til behov og budsjett.

Om lederne

Forslagsstillerne mener skoleverket generelt trenger et nytt lønssystem hvor en individuell og lokal lønnsfastsetting legges til grunn. Dette gjelder selv sagt også lederne.

Forslagsstillerne registrerer at skolelederne har hilst velkommen muligheten for at rektor nå kan få inntil 10 pst. lønnsøkning på grunn av kommunal omorganisering, styrking av lederrollen eller delegering av ansvar. Dette er et skritt i riktig retning, men ordningen er mangelfull. Blant annet fordi den ikke omfatter inspektørgruppen, som mange vil hevde er en sentral del av skolens ledelse. Også på dette felt bør mer fleksible ordninger utvikles.

Konklusjon

Som konklusjon mener forslagsstillerne at det bør legges til rette for en mer fleksibel lønnsfastsettelse for skoleverket. Det skal kunne betales differensiert lønn til dyktige og etterspurte lærere og skoleledere - slik at man kan motvirke at slike ressurspersoner forlater yrket. Det bør i fremtiden tilstrebes en lønnspolitikk der skolene kan tilby lønn basert på den enkelte skoles målsetting og definerte behov for kompetanse.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for en fleksibel lønnsfastsettelse for skoleverket. Det skal kunne betales differensiert lønn til dyktige og etterspurte lærere og skoleledere - slik at man motvirker at ressurspersoner forlater yrket.

5. mai 1999.